

สารบัญ

คำนำ.....	(5)
สารบัญย่อ.....	(7)
สารบัญ.....	(9)
สารบัญแผนภูมิ	(22)
คำย่อ	(23)
บทนำ.....	1
บทที่ 1 แนวคิดและหลักการพื้นฐานของกฎหมายสิ่งแวดล้อม.....	7
1. ความเบื้องต้น	8
2. ความเป็นมาและพัฒนาการของกฎหมายสิ่งแวดล้อม	11
2.1 วิวัฒนาการของกฎหมายสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ	11
2.2 ที่มาของกฎหมายสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ.....	15
2.2.1 จารีตประเพณีระหว่างประเทศ	16
2.2.2 สนธิสัญญาและอนุสัญญาระหว่างประเทศ.....	17
2.2.3 คำวินิจฉัยชี้ขาดของศาลระหว่างประเทศ.....	18
2.2.4 หลักกฎหมายทั่วไป	18
2.2.5 ความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ	19
2.3 ที่มาและวิวัฒนาการของกฎหมายสิ่งแวดล้อมของไทย	19
3. ความหมายและลักษณะของกฎหมายสิ่งแวดล้อม.....	22
3.1 กฎหมายสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ.....	23
3.2 กฎหมายสิ่งแวดล้อมของไทย.....	25
4. สิทธิมนุษยชนกับสิ่งแวดล้อม	32
4.1 แนวคิดและพัฒนาการในเรื่องสิทธิมนุษยชนกับสิ่งแวดล้อม.....	33
4.1.1 สิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม.....	36
4.1.2 สิทธิทางแพ่งและทางการเมือง.....	37
4.2 สิทธิมนุษยชนในบริบทของสิ่งแวดล้อม	38
4.2.1 สิทธิในสิ่งแวดล้อมที่ดี.....	38
4.2.2 สิทธิในชีวิตร่างกาย	39
4.2.3 สิทธิในสุขภาพอนามัย	40
4.2.4 สิทธิที่จะปราศจากการถูกรบกวนในที่อยู่อาศัยและในทรัพย์สิน.....	41

4.3	สิทธิมนุษยชนในสิ่งแวดล้อมของคนรุ่นต่อไป	42
4.4	สิทธิมนุษยชนในกฎหมายสิ่งแวดล้อมของไทย	44
5.	หลักการอันเป็นรากฐานในการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม	46
5.1	หลักความรับผิดชอบของรัฐ	46
5.2	หลักความรับผิดชอบร่วมกันแต่แตกต่างกัน	48
5.3	หลักการป้องกันล่วงหน้า	49
5.4	หลักผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย	51
5.5	หลักการว่าด้วยความรับผิดชอบและการชดเชยเยียวยาความเสียหาย	55
5.6	หลักการมีส่วนร่วมของประชาชน	56
6.	บทบาทขององค์กรในการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม	60
6.1	โครงการสิ่งแวดล้อมของสหประชาชาติ	60
6.2	คณะกรรมการกฎหมายระหว่างประเทศ	63
6.3	สหภาพระหว่างประเทศเพื่อการอนุรักษ์ธรรมชาติ	63
6.4	องค์กรด้านสิ่งแวดล้อมของไทย	65
6.4.1	คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ	65
6.4.2	คณะกรรมการควบคุมมลพิษ	66
6.4.3	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	66
6.4.4	องค์กรเอกชนด้านสิ่งแวดล้อม	67
7.	ความส่งท้าย	70
บทที่ 2	ข้อพิจารณาทั่วไปเกี่ยวกับความเสียหายทางสิ่งแวดล้อม	73
1.	ความเบื้องต้น	74
2.	ข้อพิจารณาเบื้องต้นว่าด้วยความเสียหายทั่วไป	77
2.1	ความเสียหายจากการผิดสัญญา	77
2.2	ความเสียหายจากการทำละเมิด	77
3.	แนวคิดเรื่องความเสียหายทางสิ่งแวดล้อม	78
3.1	ที่มาและความหมาย	78
3.2	พัฒนาการของแนวคิด	81
4.	ความหมายของคำว่า “ความเสียหายทางสิ่งแวดล้อม”	82
4.1	ความหมายของคำว่า “สิ่งแวดล้อม”	82
4.2	ความหมายของคำว่า “มลพิษสิ่งแวดล้อม”	85

4.3	ความหมายของคำว่า “ความเสียหายทางสิ่งแวดล้อม”	87
4.3.1	ความหมายทั่วไป	87
4.3.2	ความหมายเฉพาะ	88
4.4	ความหมายของคำว่า “ความเสียหายทางสิ่งแวดล้อม” ในกฎหมาย ของไทย	92
5.	ที่มาและลักษณะของความเสียหายทางสิ่งแวดล้อม	94
5.1	สาเหตุของการเกิดความเสียหาย	94
5.1.1	ความเสียหายที่เกิดจากอุบัติเหตุ	95
5.1.2	ความเสียหายที่มีสาเหตุจากอุบัติเหตุ	96
5.2	การเกิดผลของความเสียหาย	98
5.3	ขอบเขตผลกระทบของความเสียหาย	99
5.3.1	ความเสียหายภายในท้องถิ่น	99
5.3.2	ความเสียหายข้ามพรมแดน	99
5.3.3	ความเสียหายต่อมนุษยชาติ	102
6.	ระบบความเสียหายทางสิ่งแวดล้อม	103
6.1	ความเสียหายทางสิ่งแวดล้อมในแบบดั้งเดิม	103
6.1.1	ความเสียหายต่อมนุษย์	104
6.1.2	ความเสียหายต่อทรัพย์สิน	105
6.1.3	ความเสียหายต่อแหล่งศิลปกรรม	105
6.1.4	ความเสียหายต่อทรัพยากรธรรมชาติ	107
6.2	ความเสียหายทางสิ่งแวดล้อมที่ขยายออกไป	108
6.2.1	ความเสียหายต่อความหลากหลายทางชีวภาพ	108
6.2.2	ความเสียหายต่อพื้นที่ปนเปื้อนมลพิษ	109
6.3	ระบบความเสียหายทางสิ่งแวดล้อมในกฎหมายของไทย	110
6.4	แนวโน้มและพัฒนาการของความเสียหายทางสิ่งแวดล้อม	112
7.	ความสงท้าย	114
บทที่ 3	หลักเกณฑ์ว่าด้วยความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อม	117
1.	ความเบื้องต้น	118
2.	แนวคิดเรื่องความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อม	121
2.1	ที่มาและความหมาย	121
2.2	พัฒนาการของแนวคิด	125

3. ลักษณะของความรับผิดทางสิ่งแวดล้อม.....	127
3.1 ขอบเขตระยะเวลาของความรับผิด.....	127
3.2 ความรับผิดร่วมกันและหลากหลาย.....	128
4. ระบบความรับผิดทางสิ่งแวดล้อม.....	130
4.1 ความรับผิดทางปกครอง.....	130
4.2 ความรับผิดทางอาญา.....	132
4.3 ความรับผิดทางแพ่ง.....	135
5. บุคคลผู้ต้องรับผิดทางสิ่งแวดล้อม.....	141
5.1 เจ้าของ.....	142
5.2 ผู้ครอบครอง.....	143
5.3 ผู้ดำเนินการ.....	144
5.4 ผู้รับโอนทรัพย์สิน.....	145
5.5 บุคคลผู้ต้องรับผิดตามกฎหมายของไทย.....	146
6. ความรับผิดของรัฐในความเสียหายทางสิ่งแวดล้อม.....	151
6.1 ข้อพิจารณาเบื้องต้น.....	151
6.2 หลักการทั่วไปว่าด้วยความรับผิดของรัฐ.....	154
6.2.1 ความรับผิดในการกระทำที่เป็นความผิด.....	155
6.2.2 ความรับผิดโดยปราศจากความผิด.....	155
6.3 ความรับผิดของรัฐตามกฎหมายสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ.....	157
6.3.1 การกระทำหรือการละเว้นการกระทำของรัฐ.....	159
6.3.2 การฝ่าฝืนพันธกรณีระหว่างประเทศของรัฐ.....	160
6.4 ความรับผิดของรัฐจากกิจกรรมที่ไม่ต้องห้ามตามกฎหมายสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ.....	166
6.5 แนวโน้มและพัฒนาการของการใช้หลักความรับผิดของรัฐในการคุ้มครองความเสียหายทางสิ่งแวดล้อม.....	168
7. ความส่งท้าย.....	170

บทที่ 4 กฎหมายลักษณะละเมิดกับการคุ้มครองความเสียหายทางสิ่งแวดล้อมในแบบดั้งเดิม.....	173
1. ความเบื้องต้น.....	174
2. ข้อพิจารณาเบื้องต้น.....	176

2.1	ละเมิดและความรับผิดชอบทางอาญา	176
2.2	ละเมิดและความรับผิดชอบทางสัญญา	177
3.	ความเป็นมาและพัฒนาการของกฎหมายลักษณะละเมิด	178
3.1	ที่มาและความหมาย	178
3.2	พัฒนาการของแนวคิด	179
4.	หลักการของกฎหมายลักษณะละเมิด	180
4.1	หลักทั่วไป	181
4.2	โครงสร้างความรับผิดชอบทางละเมิด	184
4.2.1	การล่วงล้ำต่อบุคคล	186
4.2.2	หมิ่นประมาท	186
4.2.3	การดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ไม่ชอบ	186
4.2.4	ละเมิดต่อสิทธิอันเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์	187
4.2.5	ละเมิดต่อสิทธิอันเกี่ยวกับสังหาริมทรัพย์	188
5.	หลักเกณฑ์ว่าด้วยละเมิดตามกฎหมายของไทย	189
5.1	หลักความรับผิดชอบตามพื้นฐานความผิด	189
5.2	หลักความรับผิดชอบโดยเคร่งครัด	190
5.3	โครงสร้างกฎหมายลักษณะละเมิด	191
5.3.1	ความรับผิดชอบในการกระทำของตนเอง	191
5.3.2	ความรับผิดชอบในการกระทำของบุคคลอื่น	198
5.3.3	การร่วมกันทำละเมิด	202
5.3.4	ความรับผิดชอบในความเสียหายอันเกิดจากทรัพย์	202
6.	ระบบความรับผิดชอบทางละเมิดในการคุ้มครองความเสียหายทางสิ่งแวดล้อม ในแบบดั้งเดิม	205
6.1	หลักความประมาทเลินเล่อ	205
6.1.1	ที่มาและความหมาย	205
6.1.2	องค์ประกอบของความรับผิดชอบ	205
6.1.3	บุคคลผู้มีอำนาจฟ้อง	207
6.1.4	ภาระในการพิสูจน์	207
6.1.5	การใช้หลักความประมาทเลินเล่อในการคุ้มครองความเสียหาย ทางสิ่งแวดล้อม	207
6.1.6	หลักความประมาทเลินเล่อในกฎหมายของไทย	209

6.2	หลักการบุกรุกที่ดิน.....	209
6.2.1	ที่มาและความหมาย.....	209
6.2.2	องค์ประกอบของความรับผิดชอบ.....	210
6.2.3	บุคคลผู้มีอำนาจฟ้อง.....	211
6.2.4	ภาระในการพิสูจน์.....	211
6.2.5	การใช้หลักการบุกรุกที่ดินในการคุ้มครองความเสียหาย ทางสิ่งแวดล้อม.....	212
6.2.6	หลักการบุกรุกที่ดินในกฎหมายของไทย.....	213
6.3	หลักเหตุเดือตร้อนรำคาญ.....	213
6.3.1	ที่มาและความหมาย.....	213
6.3.2	องค์ประกอบของความรับผิดชอบ.....	214
6.3.3	บุคคลผู้มีอำนาจฟ้อง.....	217
6.3.4	ภาระในการพิสูจน์.....	218
6.3.5	การใช้หลักเหตุเดือตร้อนรำคาญในการคุ้มครองความเสียหาย ทางสิ่งแวดล้อม.....	218
6.3.6	หลักเหตุเดือตร้อนรำคาญในกฎหมายของไทย.....	224
7.	ความส่งท้าย.....	233

บทที่ 5	ความรับผิดชอบทางแพ่งในความเสียหายทางสิ่งแวดล้อมตามหลักกฎหมาย ลักษณะละเมิดในปัจจุบัน.....	235
1.	ความเบื้องต้น.....	236
2.	แนวคิดและพัฒนาการของกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบทางแพ่ง ในการคุ้มครองความเสียหายทางสิ่งแวดล้อม.....	238
2.1	ที่มาและความหมาย.....	238
2.2	พัฒนาการของแนวคิด.....	240
3.	การใช้หลักความรับผิดชอบทางแพ่งในการคุ้มครองความเสียหายทางสิ่งแวดล้อม.....	245
3.1	หลักความรับผิดชอบตามพื้นฐานความผิด.....	245
3.1.1	ที่มาและความหมาย.....	245
3.1.2	องค์ประกอบของความรับผิดชอบ.....	247
3.1.3	ภาระในการพิสูจน์.....	249
3.1.4	หลักความรับผิดชอบตามพื้นฐานความผิดในกฎหมายสิ่งแวดล้อม ระหว่างประเทศ.....	250

3.1.4.1	การขนส่งของเสียอันตราย.....	250
3.1.4.2	กิจกรรมในอากาศ.....	253
3.1.4.3	มลพิษของน้ำมัน.....	254
3.1.5	การใช้หลักความรับผิดชอบตามพื้นฐานความผิดในการคุ้มครอง ความเสียหายทางสิ่งแวดล้อม.....	257
3.1.6	หลักความรับผิดชอบตามพื้นฐานความผิดในกฎหมายของไทย.....	258
3.1.6.1	ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์.....	258
3.1.6.2	พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม แห่งชาติ พ.ศ. 2535.....	262
3.2	หลักความรับผิดชอบโดยเคร่งครัด.....	266
3.2.1	ที่มาและความหมาย.....	266
3.2.2	องค์ประกอบของความรับผิดชอบ.....	269
3.2.3	ภาระในการพิสูจน์.....	271
3.2.4	หลักความรับผิดชอบโดยเคร่งครัดในกฎหมายสิ่งแวดล้อม ระหว่างประเทศ.....	272
3.2.4.1	การขนส่งสินค้าและวัตถุอันตราย.....	273
3.2.4.2	กิจกรรมบริเวณขั้วโลก.....	277
3.2.4.3	มลพิษของน้ำมัน.....	281
3.2.4.4	กิจกรรมที่เป็นอันตราย.....	287
3.2.5	การใช้หลักความรับผิดชอบโดยเคร่งครัดในการคุ้มครอง ความเสียหายทางสิ่งแวดล้อม.....	290
3.2.6	หลักความรับผิดชอบโดยเคร่งครัดในกฎหมายของไทย.....	292
3.2.6.1	ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์.....	292
3.2.6.2	พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม แห่งชาติ พ.ศ. 2535.....	299
3.2.6.3	พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535.....	305
3.3	หลักความรับผิดชอบโดยสมบูรณ์.....	308
3.3.1	ที่มาและความหมาย.....	308
3.3.2	องค์ประกอบของความรับผิดชอบ.....	309
3.3.3	หลักความรับผิดชอบโดยสมบูรณ์ในกฎหมายสิ่งแวดล้อม ระหว่างประเทศ.....	310

3.3.3.1	กิจกรรมทางนิวเคลียร์	310
3.3.3.2	กิจกรรมในอวกาศ	316
3.3.3.3	หลักความรับผิดชอบโดยสมบูรณ์ในกฎหมายของไทย	318
4.	หลักความรับผิดชอบในผลิตภัณฑ์กับการคุ้มครองความเสียหายทาง สิ่งแวดล้อม	318
4.1	ที่มาและความหมาย	319
4.2	องค์ประกอบของความรับผิดชอบ	320
4.3	หลักความรับผิดชอบในผลิตภัณฑ์ในกฎหมายระหว่างประเทศ	322
4.3.1	คำสั่งคณะมนตรียุโรปเกี่ยวกับความรับผิดชอบในผลิตภัณฑ์ ค.ศ. 1985	323
4.4	การใช้หลักความรับผิดชอบในผลิตภัณฑ์ในการคุ้มครองความเสียหาย ทางสิ่งแวดล้อม	327
4.5	หลักความรับผิดชอบในผลิตภัณฑ์ในกฎหมายของไทย	329
4.5.1	พระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511	329
4.5.2	พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522	331
4.5.3	พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522	333
4.5.4	พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535	334
5.	ข้อพิจารณาของการใช้มาตรการความรับผิดชอบทางแพ่งในการคุ้มครอง ความเสียหายทางสิ่งแวดล้อม	337
6.	ความส่งท้าย	343
บทที่ 6	การชดเชยและเยียวยาความเสียหายทางสิ่งแวดล้อม	345
1.	ความเบื้องต้น	346
2.	ข้อพิจารณาทั่วไปว่าด้วยค่าเสียหาย	348
2.1	ค่าเสียหายขั้นต่ำ	348
2.2	ค่าเสียหายที่เป็นการเยียวยาความเสียหาย	349
2.3	ค่าเสียหายในเชิงลงโทษ	349
3.	แนวคิดเรื่องการชดเชยและเยียวยาความเสียหายทางสิ่งแวดล้อม	350
3.1	ที่มาและความหมาย	350
3.2	ความเสียหายทางสิ่งแวดล้อม	351
3.3	การชดเชยและเยียวยาความเสียหาย	353

4. หลักการว่าด้วยความเสียหายทางสิ่งแวดล้อมในมิติเศรษฐศาสตร์.....	355
4.1 มูลค่าทางเศรษฐศาสตร์ของสิ่งแวดล้อม.....	355
4.2 ภาระในค่าเสียหายทางสิ่งแวดล้อม.....	356
5. หลักการในการประเมินมูลค่าความเสียหายทางสิ่งแวดล้อม.....	357
5.1 ข้อพิจารณาเบื้องต้น.....	357
5.2 ทฤษฎีพื้นฐานทางเศรษฐศาสตร์.....	360
5.2.1 แนวคิดและหลักการ.....	360
5.2.2 การประเมินมูลค่าความเสียหายทางสิ่งแวดล้อมตามหลักการทางเศรษฐศาสตร์.....	362
5.2.3 เทคนิคการประเมินมูลค่าความเสียหายทางสิ่งแวดล้อม.....	366
5.3 มาตรการประเมินมูลค่าความเสียหายทางสิ่งแวดล้อม.....	371
5.3.1 การประเมินมูลค่าความเสียหายต่อทรัพยากรธรรมชาติ.....	371
5.3.2 การประเมินมูลค่าความเสียหายทางสิ่งแวดล้อมจากมลพิษ.....	374
6. การชดเชยและเยียวยาความเสียหายทางสิ่งแวดล้อมในกฎหมายระหว่างประเทศ.....	377
6.1 แนวคิดและความเป็นมา.....	377
6.2 การดำเนินการในข้อพิพาทระหว่างประเทศ.....	380
7. แนวทางการดำเนินการในการชดเชยและเยียวยาความเสียหายทางสิ่งแวดล้อม.....	386
7.1 การดำเนินการในความเสียหายทางสิ่งแวดล้อมของยุโรป.....	387
7.2 การดำเนินการในความเสียหายทางสิ่งแวดล้อมของสหรัฐอเมริกา.....	390
7.2.1 The US CERCLA Model.....	391
7.2.2 The US OPA Model.....	397
7.3 การดำเนินการในความเสียหายทางสิ่งแวดล้อมของไทย.....	402
7.3.1 การประเมินมูลค่าความเสียหายต่อทรัพยากรธรรมชาติ.....	403
7.3.1.1 ทรัพยากรป่าไม้.....	403
7.3.1.2 ทรัพยากรทางทะเล.....	406
7.3.2 การประเมินมูลค่าความเสียหายทางสิ่งแวดล้อมจากมลพิษ.....	411
8. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการชดเชยและเยียวยาความเสียหายทางสิ่งแวดล้อมของไทย.....	415
8.1 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์.....	416
8.1.1 ค่าสินไหมทดแทนเพื่อละเมิด.....	416

8.1.2	ค่าสินไหมทดแทนที่บัญญัติเฉพาะกรณี.....	418
8.1.3	ค่าสินไหมทดแทนในความรับผิดจากทรัพย์สินอันตราย.....	423
8.1.4	การเยียวยาความเสียหายในเหตุเดือดร้อนรำคาญ.....	423
8.2	พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535.....	425
8.2.1	ค่าสินไหมทดแทนหรือค่าเสียหายกรณีการก่อให้เกิดการรั่วไหล หรือการแพร่กระจายของมลพิษจากแหล่งกำเนิด.....	426
8.2.2	ค่าเสียหายกรณีการทำลาย ทำให้สูญหาย หรือเสียหายแก่ สาธารณสมบัติของแผ่นดินหรือทรัพยากรธรรมชาติ.....	428
8.3	พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535.....	429
9.	ข้อพิจารณาของการใช้มาตรการทางแพ่งในการชดเชยและเยียวยา ความเสียหายทางสิ่งแวดล้อม	430
10.	ความส่งท้าย	433
บทที่ 7	มาตรการทางการเงินเพื่อการชดเชยและเยียวยาความเสียหายทาง สิ่งแวดล้อม.....	435
1.	ความเบื้องต้น	436
2.	การประกันภัยสิ่งแวดล้อม	436
2.1	ข้อพิจารณาเบื้องต้น.....	438
2.2	ความหมายและประเภทของการประกันภัยสิ่งแวดล้อม.....	440
2.2.1	การประกันภัยในภาคสมัครใจ.....	441
2.2.1.1	กรณีมาตรฐานว่าด้วยความรับผิดชอบทั่วไป.....	441
2.2.1.2	กรณีธรรมว่าด้วยความรับผิดชอบในการฟื้นฟูความเสียหาย ทางสิ่งแวดล้อม	446
2.2.2	การประกันภัยในภาคบังคับ.....	448
2.3	การประกันภัยสิ่งแวดล้อมตามกฎหมายของไทย.....	453
3.	กองทุนสิ่งแวดล้อม	455
3.1	ข้อพิจารณาเบื้องต้น.....	456
3.2	กองทุนสิ่งแวดล้อมในประชาคมยุโรป.....	458
3.3	กองทุนสิ่งแวดล้อมของสหรัฐอเมริกา	460
3.3.1	The LUST Trust Fund.....	460

3.3.2	The CERCLA Superfund.....	461
3.3.3	The OPA Fund.....	462
3.4	กองทุนสิ่งแวดล้อมของไทย	464
3.4.1	เงินและทรัพย์สินของกองทุน	464
3.4.2	การบริหารจัดการกองทุน	466
3.4.3	วัตถุประสงค์ในการใช้จ่ายเงินของกองทุน	469
3.4.4	หลักเกณฑ์ในการขอรับการสนับสนุนจากกองทุน	471
3.4.5	วิธีการในการขอรับการสนับสนุนจากกองทุน.....	472
4.	ความส่งท้าย.....	475
บทที่ 8	การระงับข้อพิพาททางสิ่งแวดล้อม.....	477
1.	ความเบื้องต้น	478
2.	แนวคิดเรื่องการระงับข้อพิพาททางสิ่งแวดล้อม	480
3.	การระงับข้อพิพาททางสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ.....	485
3.1	มาตรการที่มีใช้กฎหมายเพื่อการระงับข้อพิพาท	485
3.1.1	การเจรจาและการปรึกษาหารือ	485
3.1.2	การไกล่เกลี่ยและการประนีประนอม	488
3.1.3	การดำเนินการโดยองค์กรพิเศษ	490
3.2	มาตรการทางกฎหมายเพื่อการระงับข้อพิพาท.....	492
3.2.1	การอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศ.....	492
3.2.2	การฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ.....	495
3.2.2.1	เขตอำนาจศาล.....	495
3.2.2.2	อำนาจหน้าที่ของศาล.....	496
3.2.2.3	คดีที่ศาลมีคำพิพากษา	497
3.2.3	การฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรมแห่งยุโรป	499
3.2.4	การฟ้องคดีต่อศาลสิทธิมนุษยชนแห่งยุโรป.....	500
4.	การระงับข้อพิพาททางสิ่งแวดล้อมของไทย.....	501
4.1	การไกล่เกลี่ยข้อพิพาท	501
4.1.1	หลักการพื้นฐานของการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท.....	501
4.1.2	ผลและสภาพบังคับของการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท	502
4.1.3	การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในศาล	503

4.2	การอนุญาตตุลาการ.....	509
4.2.1	แนวคิดและหลักการของการอนุญาตตุลาการ.....	509
4.2.2	การนำข้อพิพาทเข้าสู่กระบวนการอนุญาตตุลาการ.....	511
4.2.3	ขั้นตอนและกระบวนการพิจารณาของอนุญาตตุลาการ.....	512
4.2.4	คำชี้ขาดและการบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาตตุลาการ.....	515
4.3	การฟ้องคดีต่อศาล.....	518
4.3.1	หลักเกณฑ์ในการฟ้องคดี.....	518
4.3.2	ผู้ที่มีอำนาจฟ้องและภาระการพิสูจน์.....	520
4.3.3	ข้อพิจารณาของการนำมาตรการการฟ้องคดีต่อศาล มาใช้ในการระงับข้อพิพาททางสิ่งแวดล้อม.....	531
4.4	การดำเนินคดีแบบกลุ่ม.....	534
4.4.1	แนวคิดและหลักการของการดำเนินคดีแบบกลุ่ม.....	535
4.4.2	การดำเนินคดีแบบกลุ่มตามร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง.....	537
4.4.3	การนำรูปแบบการดำเนินคดีแบบกลุ่มมาใช้ในคดีสิ่งแวดล้อม.....	539
5.	ความส่งท้าย.....	546
บทที่ 9	พัฒนาการของกฎหมายไทยว่าด้วยความเสียหายทางสิ่งแวดล้อม.....	549
1.	ความเบื้องต้น.....	550
2.	กฎหมายที่ว่าด้วยความรับผิดชอบในความเสียหายทางสิ่งแวดล้อม.....	550
2.1	ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์.....	552
2.2	พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535.....	552
2.3	พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535.....	552
3.	กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบในการคุ้มครอง ความเสียหายทางสิ่งแวดล้อม.....	553
3.1	พระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511.....	553
3.2	พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522.....	553
3.3	พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522.....	553
3.4	พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535.....	554
4.	กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการชดเชยและเยียวยาความเสียหาย ทางสิ่งแวดล้อม.....	554

4.1	ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์.....	554
4.2	พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535.....	555
4.3	พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535.....	555
5.	การพัฒนากฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบทางแพ่งและการชดเชยเยียวยา ความเสียหายทางสิ่งแวดล้อมของไทย.....	556
5.1	แนวคิดทั่วไปทางสิ่งแวดล้อม.....	556
5.2	ความเสียหายทางสิ่งแวดล้อม.....	557
5.3	ความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อม.....	558
5.4	กฎหมายลักษณะละเมิดกับการคุ้มครองความเสียหาย ทางสิ่งแวดล้อม.....	559
5.5	หลักความรับผิดชอบทางแพ่งเพื่อการคุ้มครองความเสียหาย ทางสิ่งแวดล้อม.....	559
5.6	การชดเชยและเยียวยาความเสียหายทางสิ่งแวดล้อม.....	559
5.7	มาตรการทางการเงินเพื่อการชดเชยและเยียวยาความเสียหาย ทางสิ่งแวดล้อม.....	561
5.8	การระงับข้อพิพาททางสิ่งแวดล้อม.....	562
	บรรณานุกรม.....	565
	ประวัติผู้เขียน.....	577

อุดมศักดิ์ ลิทธิพงษ์

กฎหมายว่าด้วยความเสียหายทางสิ่งแวดล้อมความรับผิดชอบทางแพ่ง การชดเชยเยียวยา และการระงับข้อพิพาท / อุดมศักดิ์ ลิทธิพงษ์
1. กฎหมายสิ่งแวดล้อม. 2. การพิทักษ์สิ่งแวดล้อม. 3. ความรับผิดชอบสำหรับความเสียหายทางสิ่งแวดล้อม.

344.046

ISBN 978-974-03-2900-8

สพจ. 1587

สรรคุดคำวิชาการ สืบค้น
www.ChulaPress.com
Knowledge to All

ลิขสิทธิ์ของสำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พิมพ์ครั้งที่ 1 จำนวน 1,000 เล่ม พ.ศ. 2554

การผลิตและการลอกเลียนหนังสือเล่มนี้ไม่ว่ารูปแบบใดทั้งสิ้น
ต้องได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากสำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้จัดจำหน่าย ศูนย์หนังสือแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330

สาขา ศาลาพระเกี้ยว โทร. 0-2218-7000-3 โทรสาร 0-2255-4441
สยามสแควร์ โทร. 0-2218-9881-2 โทรสาร 0-2254-9495
ม.นเรศวร จ.พิษณุโลก โทร. 0-5526-0162-4 โทรสาร 0-5526-0165
ม.เทคโนโลยีสุรนารี จ.นครราชสีมา โทร. 0-4421-6131-4 โทรสาร 0-4421-6135
ม.บูรพา จ.ชลบุรี โทร. 0-3839-4855-9 โทรสาร 0-3839-3239
โรงเรียนนายร้อย จปร. จ.นครนายก โทร. 0-3739-3023 โทรสาร 0-3739-3023
จัตุรัสจามจุรี (CHAMCHURI SQUARE) ชั้น 4 โทร. 0-2160-5301-2 โทรสาร 0-2160-5304
รัตนวิเบศร์ (แยกแคราย) โทร. 0-2950-5408-9 โทรสาร 0-2950-5405
Call Center (จัดส่งทั่วประเทศ) โทร. 0-2255-4433 <http://www.chulabook.com>

เครือข่าย ศูนย์หนังสือ ม.แม่ฟ้าหลวง จ.เชียงราย โทร. 0-5391-7020-4 โทรสาร 0-5391-7025
ศูนย์หนังสือ ม.วลัยลักษณ์ จ.นครศรีธรรมราช โทร. 0-7567-3648-51 โทรสาร 0-7567-3652
ร้านหนังสือบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) งามคำแหง 43/1 โทร. 0-2538-2573
โทรสาร 0-2539-7091
ศูนย์หนังสือ ม.ราชภัฏเชียงราย จ.เชียงราย โทร. 0-5377-6000
ศูนย์หนังสือ ม.อุบลราชธานี จ.อุบลราชธานี โทร. 0-4535-3140, 0-4528-8400-3
ต่อ 1803 โทรสาร 0-4535-3145
ศูนย์หนังสือ ม.ราชภัฏสุราษฎร์ธานี จ.สุราษฎร์ธานี โทร. 0-7735-5466, 0-7791-3333
โทรสาร 0-7735-5468
ศูนย์หนังสือโรงเรียนเทคโนโลยีโออาร์พีซี จ.ระยอง โทร. 0-3889-9130-2 ต่อ 331
โทรสาร 0-3889-9130 ต่อ 301

ร้านค้า, หนังสือเข้าชั้นเรียน ติดต่อแผนกขายส่ง สาขารัตนาธิเบศร์ (แยกแคราย) โทร. 0-2950-5408-9
โทรสาร 0-2950-5405

กองบรรณาธิการ : กนิษฐา กิตติคุณ

พิสูจน์อักษร : ปุณณิสา บุญเปี่ยม

ออกแบบปกและรูปเล่ม : I Can Do

พิมพ์ที่ : บริษัทแอคทีฟ พรินท์ จำกัด โทร. 0-2216-9122-4 โทรสาร 0-2214-0038

เลขหมู่ กฎหมาย
344.046
ด 44
เลขทะเบียน 9029
วันที่ 6 พ.ค. 2555

113905

BSTI DEPT. OF SCIENCE SERVICE
สำนักหอสมุดฯ กรมวิทยาศาสตร์บริการ

